

Namsos kommune
Stavarvegen 2
7856 JØA
Norge

Vår saksbehandler
Ailin Wigelius

Vår dato
04.09.2020
Deres dato

Vår referanse
20/00667-1
Deres referanse

Klage på Namsos kommunes vedtak av 27. august 2020, der Namdalen Træsliberi AS gis konsesjon på erverv av gnr. 152 bnr. 1 «Åsnes» i Namsos.

Trøndelag Bondelag påklager med dette ovennevnte vedtak. Etter langvarig forvaltningspraksis er det ingen tvil om at Trøndelag Bondelag har rettslig klageingeresse, jf forvaltningsloven § 28. Klagen er dessuten rettidig, jf forvaltningsloven § 29.

Konsesjonsloven skal bidra til å sikre et levedyktig landbruk i Norge, ved å gi føringer for kjøp og salg av landbrukseiendommer. Konsesjon på erverv av en landbrukseiendom er således en bekreftelse på at ervervet er i samsvar med de føringer som er gitt av Stortinget. Konsesjonslovens effektivitet forutsetter at vedtaksorganene gjør en samvittighetsfull vurdering av om de lovbestemte vilkårene er oppfylt og den viktigste indikasjonen på dette er om avveiningene fremgår av begrunnelsen for vedtaket. Et vedtak i strid med de rettslige rammene er automatisk ugyldig. Videre vil også vedtak som ligger innenfor lovens rammer kunne være ugyldige, dersom de vurderinger som ligger til grunn for vedtaket er så mangelfulle eller selektive at feilen kan ha påvirket utfallet av saken.

Eierskap til en konsesjonspliktig landbrukseiendom innebærer både rettigheter og plikter. Personlig boplikt for eieren er helt sentralt virkemiddel etter konsesjonsloven og hovedformålet med boplikten er å sikre at arealressursene benyttes som grunnlag for lokal verdiskaping til beste for befolkningen i nærområdet og kommunen. Et aksjeselskap kan imidlertid ikke oppfylle boplikt på en landbrukseiendom. Når et aksjeselskap får konsesjon på erverv av en landbrukseiendom oppheves videre i praksis konsesjonsloven på den aktuelle eiendommen, fordi aksjene i selskapet kan overdras fritt til hvem som helst uten konsesjonsbehandling. Konsesjon til aksjeselskaper legger således til rette for å omsette og forvalte landbrukseiendommer i strid med de føringer som Stortinget har gitt gjennom konsesjonsloven. Samtidig fratras kommunen et viktig verktøy for å styre lokale ressurser og næringsutvikling i området for all fremtid. Ved tap av den styringsmuligheten som konsesjonsloven gir, kan kommunen heller påvirke mulighetene for lokal verdiskaping, skatteinntekter eller skoleelever i lokalmiljøet.

Bondelagets Servicekontor AS

Norges Bondelag

Postadresse: Skolegata 22, 7713 STEINKJER, Tlf: 73842490
Besøksadresse: Skolegata 22, 7713 STEINKJER
Bankkonto: 8101.05.12891, **Org.nr.:** 985063001 MVA
trondelag@bondelaget.no, <http://www.bondelaget.no/trondelag/>

Bankkonto: 8101.05. 91392
Org.nr: 939678670

Et annet sentralt mål med konsesjonsloven er at bonden skal gis mulighet til å kjøpe jorda til en pris som står i sammenheng med det han eller hun kan tjene inn gjennom drift av eiendommen. Tilbake får samfunnet verdier som lokal verdiskaping, bosetting og sikkerhet for at jorda benyttes til produksjon av mat. Ettersom det ikke er nødvendig med konsesjonsbehandling ved omsetning av aksjene i selskaper som eier landbrukseiendom, vil også priskontrollen effektivt være satt ut av spill ved fremtidig omsetning av eiendommen (aksjene). Dette medfører i sin tur at ungdom som ønsker å leve av landbruk eller nabobønder som trenger tilleggsjord for å styrke sitt gårdsbruk, aldri vil komme i posisjon for å erverve en landbrukseiendom som ligger i et aksjeselskap. Erfaringer internasjonalt, også i Danmark og Sverige, viser at slike eiendommer i stedet erverves av pengesterke kjøpere uten interesse for lokalsamfunnet, men i stedet ser på eiendommen enten som et investeringsobjekt eller som et rekreasjonssted.

Trøndelag Bondelag er opptatt av å videreutvikle norsk landbruk med familielandbruket som bærebjelke. Vi har lange og gode tradisjoner her til lands med at bøndene eier og bor i nær tilknytning til jorda de driver, og at kjøp av jorda kan finansieres med inntektene fra gården. Konsesjonsloven er den viktigste forutsetningen for at vi skal kunne bygge videre på denne tradisjonen og videreutvikle et landbruk basert på den selveiende bonden og dennes familie. Namsos kommunes vedtak i denne saken er med på å undergrave disse mulighetene.

Konsesjon kan bare unntaksvis gis til aksjeselskaper. Setterrådmannen har vist til de rettslige utgangspunkter for vurderingen i sin innstilling og gjort en kortfattet vurdering av disse. Som setterrådmannen har pekt på, har Landbruksdirektoratet i et vedtak av 5. august 2019 vurdert konsesjon til et aksjeselskap i en sak som har store likhetstrekk med Åsnes-saken på Sjøåsen. I saken var det også et behov for omfattende rehabilitering av bygningsmassen, med en anslått pris på kr. 20 – 25 millioner. Etter en grundig og solid vurdering av om et aksjeselskap skulle få konsesjon på erverv av den aktuelle eiendommen, kom Landbruksdirektoratet til at det ikke var grunnlag for dette. Det er ingen tvil om at Landbruksdirektoratets vurderinger og vedtak i nevnte sak, legger sterke føringer for handlingsrommet til Namsos kommune i Åsnes-saken.

Trøndelag Bondelag stiller seg også undrende til Namsos kommunes begrunnelse for sitt vedtak i Åsnes-saken. Det fremstår som høyst uklart hva flertallet mener når det sies at «... *det ligger i konsesjonskravet at eiendommens jord, beite- og skogressurser vil bli ivaretatt på en god måte, ...*». Trøndelag Bondelag vil ikke spekulere i hva flertallet her har ment eller lagt til grunn, men nøyer seg med å peke på at konsesjon til Namdalens Træsliberi AS, uten vilkår, i praksis opphever konsesjonsloven på eiendommen, slik det er redegjort for over. Eiendommen vil da være uten priskontroll, uten boplikt, og uten mulighet for kommunen til å kunne påvirke drift og eierskap på eiendommen, noen gang i fremtiden.

De rettslige vilkårene for konsesjon på erverv av landbrukseiendommer, fremgår særlig av konsesjonsloven §§ 9 og 9 a, jf § 1. Etter § 9 skal det ved avgjørelsen av søknad om konsesjon blant annet legges særlig vekt på om erververs formål vil ivareta hensynet til bosettingen i området, om ervervet innebærer en driftsmessig god løsning, og om ervervet ivaretar hensynet til helhetlig ressursforvaltning og kulturlandskapet. I tillegg skal vedtaksorganet legge vekt på om ervervet gir slike eier- og bruksforhold som er mest gagnlige for samfunnet, blant annet for å tilgodese landbruksnæringen som sådan.

Det forhold at disse faktorene er særskilt fremholdt som rammer for vurderingen, innebærer at kommunen har plikt til å vurdere betydningen av faktorene før vedtak fattes. Det er imidlertid ingen opplysninger i kommunestyrets vedtak som indikerer at disse faktorene er vurdert på en tilfredsstillende måte og slett ikke i sammenheng.

Konsesjonsloven § 9 tredje ledd åpner som nevnt for å gi aksjeselskaper konsesjon på erverv av en landbrukseiendom, men dette er en snever unntaksregel. Det fremgår av forarbeidene, jf. Ot.prp.nr. 79 (2002-2003) side 66, at bestemmelsen skal legge til rette for fleksible løsninger i tilfeller der dette byr på fordeler i forhold til tradisjonelle eierformer. Samtidig er det fremholdt at «det er et landbrukspolitisk mål at landbrukseiendommer i størst mulig grad eies av fysiske personer som i størst mulig grad bebor og driver sine eiendommer.» Det er videre vist til at dette er norsk tradisjon som har vist seg å være en stabil og rasjonell eierform.

Når en landbrukseiendom er å anse som tradisjonell, er det ikke grunnlag for å gi konsesjon til et aksjeselskap. Etter langvarig og fast innarbeidet praksis, skal vedtaksorganet avslå aksjeselskapers søknad om konsesjon på erverv av landbrukseiendommer som egner seg for bosetting og selvstendig drift. Helt unntaksvis kan konsesjon likevel gis når dette gir fordeler for *den eiendommen* søknaden gjelder, da typisk drift og ressurser. Fordeler for *eieren selv*, eksempelvis økonomiske eller skattemessige fordeler, har ikke nevneverdig betydning. Trøndelag Bondelag kan ikke se at konsesjon til et aksjeselskap gir slike fordeler i denne saken, at det gir grunnlag for å fravike lovens utgangspunkt om personlig eierskap. Tvert om tilsier konsesjonslovens rettslige utgangspunkter at konsesjonssøknaden fra Namdalen Træsliberi AS bør avslås, jf det som er sagt om dette foran.

Trøndelag Bondelag ber etter dette om at Namsos kommune tar klagen til følge og avslår konsesjonssøknaden til Namdalen Træsliberi AS. Dersom kommunen ikke tar klagen til følge må saken oversendes til Fylkesmannen i Trøndelag, jf forvaltningsloven § 33.

Med vennlig hilsen

Elektronisk godkjent, uten underskrift

Kari Åker
Fylkesleder i Trøndelag Bondelag

Ailin Wigelius
Organisasjonssjef i Trøndelag Bondelag

Kopi: Kristoffer Kaldal/Namdalseid Lokallag, Tormod Bergum/Namsos lokallag,
Fylkesmannen i Trøndelag